
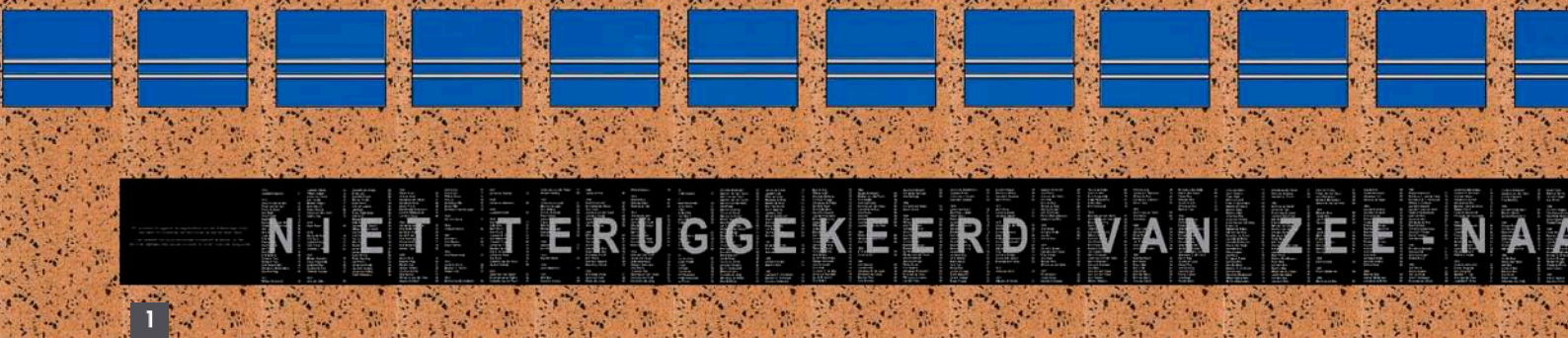
 Art Impression by Patrick Hansen

1

'VAKLIEDEN LEVEREN HUZARENSTUKJE'

**West Gedenktekens
regisseert project**

In Scheveningen wordt komend voorjaar het VissersNamenMonument geplaatst. Alle 1.366 namen van vissers die sinds 1813 op zee het leven lieten, zijn hierop terug te vinden. Onder regie van West Gedenktekens hebben verschillende bedrijven een mooi stuk ambacht geleverd om de realisatie mogelijk te maken.

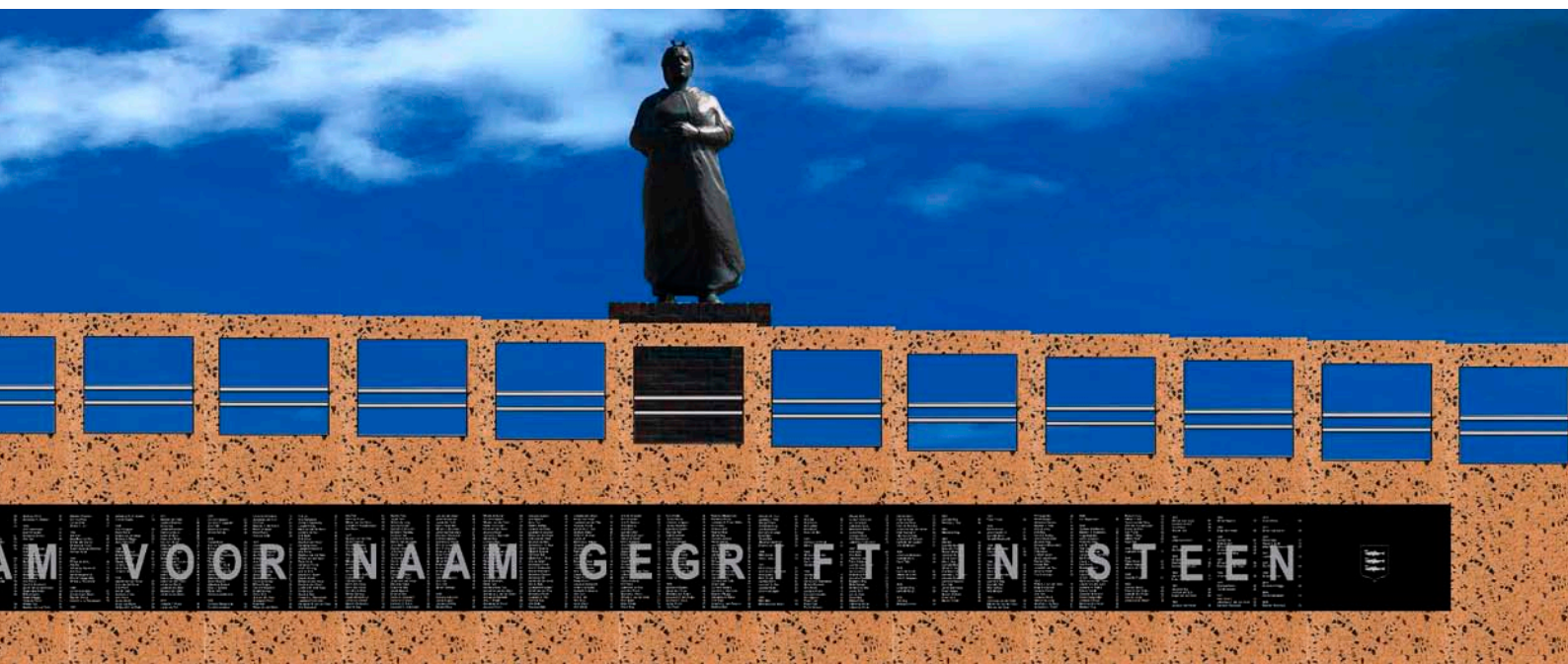
Job van der Mark

West Gedenktekens uit Zoetermeer is verantwoordelijk geweest voor de realisatie van het monument dat bestaat uit 21 platen graniet van 1,18 m breed, 0,85 m hoog en 2 cm dik. In de platen van 54 kg zijn de namen van de vissers gezandstraald. Ook is de spreuk 'Niet teruggekeerd van zee - naam voor naam gegrift in steen' gelasergraveerd over de volledige lengte van het monument. Hiervoor is gekozen om van het monument één geheel te maken, zodat het niet snel zal worden gezien als 21 losse stukken steen.

Maar het begon allemaal bij de Stichting VissersNamenMonument Scheveningen die in 2009 werd opgericht. De bestuurs-

leden van deze stichting hebben zich er voor ingezet dat in de kustplaats een monument komt te staan waarop al de namen zijn vermeld van de Scheveningse vissers die 'om den brode' sinds 1813 op zee het leven verloren. Hiervoor is nauw samengewerkt met de Vereniging Herdenk Scheveningse Zeelieden die jaarlijks in mei de gebleven vissers herdenkt met een kranslegging bij het monument van De Scheveningse Vissersvrouw. Het namenmonument zal worden aangebracht aan de boulevardmuur voor de Vissersvrouw. De symboliek is dat zij uitkijkt op zee over de namen heen van de mannen die op zee het leven lieten.

Veel werk | Met name Bert van der Toorn, lid van het zevenkoppige bestuur van de Stichting VissersNamenMonument Scheveningen, heeft veel werk verricht. Al in 2005 is hij begonnen met het achterhalen van de namen. "Samen met Henk Grootveld, voorzitter van onze stichting, was ik destijds druk met het schrijven van een boek over de honderdjarige geschiedenis van de Scheveningse haven. Bij de research voor dat boek kwamen we veel namen tegen van Scheveningse vissers die het leven hebben gelaten tijdens hun werk op zee. Dat dossier werd groter en groter. Vervolgens besloten we al snel om ons als stichting in te zetten

AM VOOR NAAM GEGRIFFT IN STEEN

Ment F. Hus	30	1864	Jacobus Verbaan	33
Willem Kuijt	53	Teunis Harteveld	Johannes Verbaan	29
Nicolaas Verbaan	15	Wouter van der Toorn	Arie Verbaan	23
Cornelis Plugge	27	Dirk Vrolijk		
Johannes de Bruijn	16	Arie Dijkhuizen	1868	
Gerrit B. Baak	51	Korving van der Zwan	Cornelis den Heijer	16
Dirk Dijkhuizen	30	Leenderd de Mos	Jacob Groen	18
Hendrik Knoester	45	Arie Pronk		
Leenderd Knoester	13	Arie Ros	1869	
Minnekus Korving	39	Johannes Ros	Albert Kaus	18
Jasper Pronk	40	Leenderd van der Zwan	Willem van Zanen	21
Willem Ros	28	Leenderd van der Zwan	Arie Dijkhuizen	57
Teunis Toet	37		Johannes Pronk	41
Machié Vrolijk	64	1865	Joris Pronk	13
Zier Dijkhuizen	67	Pieter de Jong	Arie Ros	53
Cornelis den Dulk	24	Jacobus A. den Heijer	Jacob C. Ros	30
Cornelis Harteveld	12	Arie Groen	Cornelis Ros	23
Hendrik Korving	28		Maarten Knoester	28
Pieter de Ruijter	43	1866	Maarten Dijkhuizen	37
Cornelis Verheij	45	Dirk den Heijer	Gerrit den Heijer	25
Arie Verheij	14	Cornelis Bal	Wouter van der Toorn	39
Huibert Batenburg	65		Arie Buitenhek	33
Wouter Harteveld	26	1867	Jacobus Kuiper	32
Arie Harteveld	21	Arie Spaans	Pieter Kuiper	15
Dirk Klok	25	Leenderd Bal	Dirk Spaans	31
Cornelis G. de Mos	42	Johannes M. de Jager	Johannes Bronsveld	26
Adrianus Overduin	18	Johannes de Lange	Nicolaas de Jong	21
Gerrit W. Vrolijk	36	Maarten Toet	Philippus Jongejan	25
Vrolijk	12	Arie Verbaan	Leenderd Ros	29

voor een monument voor deze mensen.” Eigenlijk werd het wel tijd dat een dergelijk initiatief van de grond kwam, is bestuursvoorzitter Grootveld van mening. “Urk heeft zijn eigen monument en Katwijk ook. Dus waarom het grootste vissersdorp van Nederland niet? Bovendien leeft de vissersgeschiedenis enorm in Scheveningen. Het leggen van de jaarlijkse herdenkingskransen bij de Vissersvrouw begon in 1996 met drie kransen. Nu zijn het er ieder jaar meer dan twintig. Stilstaan bij de overledenen is voor veel mensen uit de omgeving belangrijk.” Niet alleen de namen van de 1.366 Sche-

veningse vissers zijn op het monument geplaatst, ook de leeftijd. De jongsten zijn slechts 11 jaar oud. Bronnen voor deze gegevens vormen onder meer de bevolkingsregisters, huwelijksbijlagen, overlijdensberichten en krantenknipsels. “Maar ook uitspraken van de Raad van de Scheepvaart hebben we kunnen gebruiken, net als uitkeringsgegevens aan weduwen”, licht Van der Toorn toe. Deze gedreven vrijwilliger heeft heel wat uurtjes in het gemeentearchief en Nationaal Archief in Den Haag en daarbuiten doorgebracht. “Maar ik heb ook veel kunnen achterhalen van informatie op internet.

1 Een impressie van hoe het monument er uit komt te zien.

(Foto's: West Gedenktekens)

2 De namen, het jaartal van overlijden en de leeftijden zijn aangebracht in de granieten platen.

Zeker de laatste jaren zijn bijvoorbeeld veel plaatselijke en landelijke kranten gedigitaliseerd.”

Criteria | De gegevens van zowel vermisten als aangespoelden, of aan land gebrachte vissers zijn sinds 1813 zijn verzameld. De criteria zijn dat de personen in Scheveningen geboren moesten zijn, of op het moment van overlijden woonachtig in Scheveningen. De laatste plaat van het monument is leeg gelaten, zodat er ruimte voor naamsvermelding is wanneer iemand in de toekomst niet of niet in levende lijve terugkeert van zee. Het is nooit met zekerheid te zeggen dat de gegevens van alle overledenen sinds 1813 zijn achterhaald, maar volgens bestuursvoorzitter Grootveld komen de initiatiefnemers in ieder geval heel dicht in de buurt. “Wellicht dat er in het verleden vissers omkwamen, waarbij de gebeurtenis zelf geen enkel spoor achterliet en het overlijden nergens stond ingeschreven in de daartoe bestemde registers. Dergelijke personen hebben wij dan gemist, maar ik denk dat we wel alle vissers die te achterhalen waren hiermee hebben herdacht.”

Ment F. Hus	30	1864	Jacobus Verbaan	33
Willem Kuyt	53	Teunis Harteveid	Johannes Verbaan	29
Nicolaas Verbaan	15	Wouter van der Toorn	Arie Verbaan	23
Cornelis Plugge	27	Dirk Vrolijk		
Johannes de Bruijn	16	Arie Dijkhuizen	1868	
Gerrit B. Baak	51	Korving van der Zwan	Cornelis den Heijer	16
Dirk Dijkhuizen	30	Leenderd de Mos	Jacob Groen	18
Hendrik Knoester	45	Arie Pronk		
Leenderd Knoester	13	Arie Ros	1869	
Minnikus Korving	39	Johannes Ros	Albert Keus	18
Jasper Pronk	40	Leenderd van der Zwan	Willem van Zanen	21
Willem Ros	28	Leenderd van der Zwan	Arie Dijkhuizen	57
Teunis Toet	37		Johannes Pronk	41
Machiel Vrolijk	64	1865	Joris Pronk	13
Zier Dijkhuizen	67	Pieter de Jong	Arie Ros	53
Cornelis den Duik	24	Jacobus A. den Heijer	Jacob C. Ros	30
Cornelis Harteveid	12	Arie Groen	Cornelis Ros	23
Hendrik Korving	28	1866	Maarten Knoester	28
Pieter de Ruijter	43	Dirk den Heijer	Maarten Dijkhuizen	37
Cornelis Verheij	45	Cornelis Bal	Gerrit den Heijer	25
Arie Verheij	14		Wouter van der Toorn	39
Huibert Batenburg	65	1867	Arie Buitenhek	33
Wouter Harteveid	26	Arie Spaans	Jacobus Kuiper	32
Arie Harteveid	21	Leenderd Bal	Pieter Kuiper	15
Dirk Klok	25	Johannes M. de Jager	Dirk Spaans	31
Cornelis G. de Mos	42	Johannes de Lange	Johannes Bronsveld	26
Adrianus Overduin	18	Maarten Toet	Nicolaas de Jong	21
Gerrit W. Vrolijk	36	Arie Verbaan	Philippus Jongejan	25
Dirk Vrolijk	12		Leenderd Ros	29

3

Constructief gezien is het monument opvallend in zijn eenvoud. Het gaat om 21 losse platen die naast elkaar zijn geplaatst in een muur van beton. Het bijzondere van het monument zit hem in de details, is Rolf Veringmeier van mening. De eigenaar van West Gedenktekens heeft de expertise van een aantal bedrijven ingeschakeld om tot het gewenste resultaat te komen. “Leverancier Holland Graniet is verantwoordelijk geweest voor de platen zwart graniet uit India. Die zijn dusdanig gezocht dat ze een uiterst donkere kleur hebben gekregen. Dit was nodig om de verschillende kleurschakeringen van de letters het beste uit te laten komen.” Oorspronkelijk zouden zowel de namen als de samenbrengende spreuk, die óver de namen is aangebracht, worden gezandstraald, maar al snel kwamen de betrokken bedrijven tot de conclusie dat dit niet mooi zou uitpakken. “Door de letters te zandstralen

en de spreuk te lasergraveren, ontstaan er namelijk twee verschillende tinten grijs. Met het donkere grijs van de graniet kun je zelfs spreken van drie tinten. Hierdoor onderscheiden deze onderdelen zich, wat een mooier en vooral ook duidelijker beeld geeft. Door dit contrast is de spreuk van een grote afstand goed te lezen en de namen zelf alleen als je er vlak voor staat. Dit nodigt strandbezoekers uit om het monument ook van dichtbij te bekijken.”

Tallose testen | Voor het zandstralen is de expertise van de firma I. Edelkoort & Zn ingeschakeld, terwijl Van den Toorn LaserArt het lasergraveren voor zijn rekening nam. Marcel van Zijp tekende het ontwerp dat vervolgens in samenwerking met Patrick Hansen van West Gedenktekens is vervolmaakt. Bloem Sealants ten slotte, was betrokken bij de verlijming van de platen in de wand aan de boulevard.

“De platen mochten van de betrokken architect niet worden verankerd in de wand, dus alleen verlijming was een optie”, zegt Veringmeier. “Gezien de omstandigheden op de boulevard, er is natuurlijk sprake van aantasting door zeezout en er staat veel wind, voldeed de eerste de beste kit niet. Bloem Sealants heeft dan ook talloze testen gedaan. Uiteindelijk is gekozen voor MSP-Hightack, een MS-polymerlijmkit.”

De inspanning van Bloem Sealants is exemplarisch voor alle betrokken partijen bij dit project, aldus Veringmeier. “Iedereen heeft zijn uiterste best gedaan om dit prestigieuze werk tot een goed einde te brengen. We hebben ik weet niet hoeveel testplaten geproduceerd en gekeurd, voordat iedereen tevreden was met het resultaat. Het mooie contrast tussen de drie tinten grijs krijg je niet in één keer voor elkaar. Dit monument is een prachtig voorbeeld van wat er mogelijk is als de expertises en ambachten van verschillende bedrijven worden samengebracht en wanneer de insteek van alle betrokkenen gelijk is: het eindresultaat is in alles het belangrijkste.”

- 3 Dezelfde plaat als foto 2 vlak voor de bewerking begon. Alleen de namen, jaartallen en leeftijden worden op deze manier gezandstraald.
- 4 De zwarte platen graniet komen uit India.
- 5 De constructie waarin de platen in het voorjaar worden aangebracht.

4

5